

Олександр Сушинський

НАМ Є ЩО БЕРЕГТИ ТА ПРИМНОЖИТИ

(про Львів – місто культурної спадщини)

Матеріали для обговорення на круглому столі

Витяг з монографії: Сушинський О. І. Львів – місто культурної спадщини: концептуально-правовий аспект закону: Монографія. Львів: Ліга-Прес, 2006. 148 с.

Додаток 12	Пояснювальна записка до проекту Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини”, розробленого О. Сушинським	113-116
Додаток 14	Проект Закон України “Про Львів – місто культурної спадщини”, розроблений О. Сушинським	118-138
Додаток 15	Проект рішення львівської міської ради “Про схвалення Концепції Програми сталого соціально-економічного розвитку міста Львова...”	139-145

*Творячи сучасне,
зможеш зберегти минуле.
Віддай Громаді вчасно
те що можеш, ніж маєш безконечно
говорити про те що їй “конче потрібне”! ...
О.С.
(Епіграф до монографії)*

Перед тим як почати інтерпретувати про щось, передовсім про таке суспільне явище як місто Львів, необхідно дійти до усталеного уявлення про нього. У широкому аспекті напевно це було б непосильним завданням. Адже “перша” письмова згадка про Львів – 1256 рік!?

Автором викладено певний пошук вирішення у правовому аспекті “очевидного” для Львів’ян питання про те, що місто Львів – якесь не таке, а інше (інше, інакше) ніж усі міста не тільки України, а й цілої Європи. Серед Львів’ян побутує думка про те, що наше місто Львів не таке як усі інші, тому будь-яка “влада”, не кажучи вже про “свою”, конче мусить це “усім” очевидне тільки визнати, а не просто якоесь постановити. Думаю, що Львів’яни ніколи не погодяться з тими політиками, які хочуть законодавчо постановити, що в Україні є певні категорії поселень і тим самим віднести і місто Львів до певної категорії міст як виду цих поселень. Хоча це й видається цілком можливим, проте безперспективним, на наш погляд, з огляду на потребу часу та необхідність усвідомленого й відповідального підходу до потреб розвитку місцевого самоврядування, збереження культурної спадщини.

Зараз Львів – єдине в Україні місто, що зберегло середньовічну структуру забудови і має понад 2000 пам’яток, які розташовані на території Державного історико-культурного заповідника та історичного ареалу міста та перебувають на державному обліку як пам’ятки історії та культури. Окремі території історичної забудови, а саме: ансамблі історичного центру (співпадає з територією Державного історико-культурного заповідника) та собору Святого Юра включено до Списку Світової Спадщини ЮНЕСКО. На цих територіях розташовано 435 пам’яток, що становить понад 90 відсотків від загальної кількості тих, які внесено до Списку ЮНЕСКО в Україні¹.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 1997 р. № 1266 “Про

Визначення унікальних критеріїв міста Львова є підставою встановлення його спеціального статусу. Видається, що безумовним підтвердженням унікальності міста Львова є те, що до Списку Світової Спадщини ЮНЕСКО включено не окремі споруди, а історичний центр міста Львова. Віднесення до культурної спадщини світового значення такого об'єкта як "історичний центр" міста Львова є підтвердженням факту унікальності якраз міста в цілому. У контексті Закону України "Про ратифікацію Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи" (165-V) та Закону України "Про охорону культурної спадщини" (1805-III), низки міжнародних документів, ратифікованих Україною, місто Львів у цілому необхідно розглядати об'єкти культурної спадщини національного та світового значення.

Розглядаючи місто Львів як унікальне єдине у своєму роді серед історичних міст, можна дійти висновку, що воно містить виняткову інформацію про особливо важливі події, явища та факти з усіх сфер життя держави, суспільства та окремих видатних осіб.

Унікальність міста Львова – це особлива цінність його пам'яток, які у сукупності мають важливе значення для формування національної самосвідомості українського народу, визначає його вклад у всесвітню культурну спадщину, не має собі подібних, не може бути відновлене у разі непоправного пошкодження.

Саме унікальність спадщини міста Львова та відповідальність держави за її збереження є чинником розробки спеціального законодавства. Це законодавство має унормувати спеціальну відмінну від родової компетенцію органів місцевого самоврядування міста, а сам Львів як місто культурної спадщини потребує додаткових фінансових і матеріальних ресурсів для її охорони, зокрема, упередження та ліквідації несприятливих наслідків екологічних і техногенних процесів.

В аспекті обов'язку України щодо збереження і примноження культурних цінностей (культурної спадщини) міста Львова доходимо висновку про необхідність його розвитку як цілісної організації та законодавчого регулювання його статусу як "міста культурної спадщини". Адже, міжнародне та національне законодавство трактує культурну спадщину, розмішену в місті, та насамперед в історичному місті, як його органічну, невід'ємну частину. Саме таке трактування "міської" культурної спадщини є чинником трактування певного міста як "міста культурної спадщини". Це означає, що міська культурна спадщина не повинна розглядатися відокремлено від питань розвитку відповідного міста.

Львів – це унікальне не тільки для України, а й для Європи місто, яке зберегло в процесі свого розвитку не тільки численні архітектурні пам'ятки та ансамблі, а й історичну планувальну структуру центральної частини. Якраз з метою збереження і використання культурної спадщини в межах історичної частини міста постановою Уряду від 12 червня 1975 р. № 297 утворено Державний історико-архітектурний заповідник².

Цей Державний історико-архітектурний заповідник було утворено в межах давньоруської та середньовічної частини міста Львова і підпорядковано Львівському облвиконкому.

Методичне керівництво справою охорони, реставрації та використання пам'ятників архітектури, археології і мистецтва, що знаходяться на території заповідника, було покладено на Держбуд УРСР і Міністерство культури УРСР.

Цією постановою було також встановлено, що витрати заповідника фінансуються за рахунок і в межах коштів, які передбачаються по бюджету області для здійснення відповідних робіт і заходів, а також коштів, що їх одержуватиме заповідник від культурного і господарського використання пам'ятників.

Наступним важливим рішенням щодо охорони культурної спадщини є відповідний

Комплексну програму збереження історичної забудови м. Львова".

² Постанова Ради Міністрів Української РСР від 12 червня 1975 р. № 297 "Про створення Державного історико-архітектурного заповідника в м. Львові".

Указ Президента України³.

Автор, також стверджує, що з низки об'єктивних і суб'єктивних причин, зокрема, у зв'язку з недосконалістю цих актів, які були прийняті щодо статусу міста Львів, визначена в них мета не досягнута, а скоріше навпаки.

Автором було запропоновано концепцію та відповідний проект Закону України "Про Львів – місто культурної спадщини"⁴.

Цей Закон має визначати спеціальний культурний та відповідний адміністративний статус міста Львова, обумовлений національним і всесвітнім значенням його об'єктів культурної спадщини, особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) та законів України.

Прийняття Закону України "Про Львів – місто культурної спадщини" законодавчо закріпить спеціальний статус Львова як міста культурної спадщини національного та світового значення і тим самим забезпечить правові та економічні основи захисту цієї культурної спадщини, розвитку міста на засадах самодостатності. Принцип самодостатності формуватиме усвідомлення територіальною громадою та органами здійснення місцевого самоврядування, їх посадовими особами відповідальності за забезпечення охорони та збереження унікальної культурної спадщини. Водночас з прийняттям цього Закону й Україна сприйматиметься світовою громадськістю як держава відповідальна за належний захист унікальної культурної спадщини світового значення.

---

³ Указ Президента України від 2 липня 1997 року № 603/97 "Про збереження історичної забудови у центральній частині міста Львова".

⁴ Закон України "Про Львів – місто культурної спадщини" проект від 17 листопада 2006 року реєстраційний № 2194, внесено народним депутатом України П.І. Писарчуком // http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=28065. (Розроблено: О.І. Сушинським).

(Сушинський О. І. Львів – місто культурної спадщини: концептуально-правовий аспект закону: Монографія. Львів: Ліга-Прес, 2006. С.113-116.)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини”

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону

Проект Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини” розроблений в розвиток пункту 16 частини першої статті 92, частини третьої статті 143 та статті 146 Конституції України.

Актуальність і нагальну потребу розробки проекту закону про “спеціальний” статус Львова, зокрема, Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини” зумовлено необхідністю збереження культурної спадщини Львова, яка має національне та всесвітнє значення.

Зараз Львів – єдине в Україні місто, що зберегло середньовічну структуру забудови і має понад 2000 пам’яток, які розташовані на території Державного історико-культурного заповідника (120 га) та історичного ареалу міста (2441 га) та перебувають на державному обліку як пам’ятки історії та культури. Окремі території історичної забудови, а саме: ансамблі історичного центру (співпадає з територією Державного історико-культурного заповідника) та собору Святого Юра включено до Списку Світової Спадщини ЮНЕСКО. На цих територіях розташовано 435 пам’яток, що становить понад 90 відсотків від загальної кількості тих, які внесено до Списку ЮНЕСКО в Україні. Більшість пам’яток, які складають культурну, зокрема, історико-архітектурну спадщину Львова, знаходяться в незадовільному технічному стані. Головні причини цього – накопичення впродовж століть насипних ґрунтів, карстоутворення, незадовільний стан каналізаційної та водопровідних систем, недостатня увага до експлуатації об’єктів історичної забудови, споруд та інженерних мереж, внаслідок чого будівлі у старій частині міста поступово руйнуються.

Саме унікальність цієї спадщини та відповідальність держави за її збереження є чинником розробки спеціального законодавства. Адже, Львів як місто культурної спадщини потребує додаткових фінансових і матеріальних ресурсів для її охорони, зокрема, упередження та ліквідації несприятливих наслідків екологічних і техногенних процесів. Проте, рішення органів державної влади, прийняті у минулому, насамперед, постанова Ради Міністрів УРСР “Про створення Державного історико-архітектурного заповідника в м. Львові” від 12 червня 1975 року № 297, Указ Президента України “Про збереження історичної забудови у центральній частині міста Львова” від 2 липня 1997 року № 603/97 та Постанова Кабінету Міністрів України “Про Комплексну програму збереження історичної забудови м. Львова” від 15 листопада 1997 року № 1266, якими було намічено певні заходи із розв’язання цих питань, через недостатню їхню розробленість, насамперед, в частині фінансування реставраційно-відновлювальних робіт, системності їх виконання, узгоджених дій владних структур різних рівнів, виявилися неефективними. Адже, у відповідності до згаданої “Комплексної програми збереження історичної забудови м. Львова” загальний обсяг фінансування реалізації передбачених нею заходів становить 131496,9 тис. гривень. Проте, ці заходи так і не отримали належного цільового фінансування. Не кажучи вже про окреме фінансування проведення комплексу робіт зі збереження історичної спадщини міста. Зволікання з вирішенням цих питань може призвести до виключення цих пам’яток зі Списку Світової Спадщини ЮНЕСКО.

Отже, з метою збереження унікальної культурної спадщини Львова та утворення позитивного іміджу Україні у цій сфері необхідним є передусім врегулювання особливостей здійснення виконавчої влади і місцевого самоврядування щодо вирішення цих питань на законодавчому рівні через надання спеціального статусу місту Львову.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Цей Закон відповідно до Конституції України має визначити компетенцію, зокрема, основні завдання, принципи та організацію діяльності органів місцевого самоврядування міста Львова в частині охорони та збереження унікальної культурної спадщини.

Відповідно до проекту Закону, спеціальний статус міста Львова має забезпечити нормативно-правову базу для досягнення таких цілей і завдань:

- здійснення Львівською міською радою, виконавчими органами, міським головою додаткових повноважень та обов'язків щодо охорони та збереження культурної спадщини;
- утворення умов для формування на принципах самодостатності необхідних фінансових і матеріальних ресурсів для забезпечення органами місцевого самоврядування міста Львова охорони та збереження культурної спадщини.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Проект Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини” складається з 9 розділів і містить 34 статті.

Розділ I “Загальні положення” визначає особливості статусу Львова, зокрема, його основні функції як міста об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення та адміністративного центра.

Розділ II “Організаційно-правові основи здійснення місцевого самоврядування у місті Львові” визначає здійснення та систему місцевого самоврядування, основні форми здійснення місцевого самоврядування, представницькі органи місцевого самоврядування та порядок їх формування, повноваження, виконавчі органи місцевого самоврядування та здійснення управління районами в місті.

Розділ III “Посадові особи органів місцевого самоврядування в місті Львові, їх функції та повноваження” визначає повноваження, зокрема, додаткові повноваження Львівського міського голови, статус секретаріату Львівської міської ради та порядок його утворення, порядок обрання голови та заступника голови районної у місті Львові ради (уразі її утворення).

Розділ IV “Управління охороною культурної спадщини у місті Львові” визначає статус, порядок утворення та повноваження органу управління у сфері охорони культурної спадщини, способи залучення фахівців та населення до охорони культурної спадщини.

Розділ V “Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування” визначає основні принципи формування матеріальної і фінансової бази місцевого самоврядування та особливості бюджету міста Львова.

Розділ VI “Фінансування охорони культурної спадщини у місті Львові” визначає джерела фінансування охорони культурної спадщини, спеціальні кошти на фінансування охорони культурної спадщини та порядок їх використання.

Розділ VII “Гарантії забезпечення здійснення містом Львовом спеціальних функцій. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування” визначає гарантії місцевого самоврядування, його органів і посадових осіб, зокрема, державні гарантії виконання містом Львовом спеціальних функцій, додаткові права Львівської міської ради, пов'язані зі здійсненням містом Львовом спеціальних функцій а також відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування міста Львова та районів.

Розділ VIII “Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з іншими органами влади, організаціями” визначає відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з органами державної влади, відносини органів місцевого самоврядування міста Львова Львівської обласної ради та місцевих органів виконавчої влади у Львівській області, відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності територіальної громади, а також відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності територіальної громади.

Розділ IX. “Прикінцеві та перехідні положення” визначає, зокрема, порядок набрання чинності Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини”.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основними нормативно-правовим актом у даній сфері правового регулювання є Конституція України (254к/96-ВР), Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР), Закон України “Про охорону культурної спадщини” (1805-ІІІ), Закон України “Про затвердження Загальнодержавної програми збереження та використання об’єктів культурної спадщини на 2004-2010 роки” (1692-ІV), Закон України “Про ратифікацію Конвенції про охорону архітектурної спадщини Європи” (165-V).

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація запропонованого проекту Закону у відповідності з принципами самодостатності та пасивного фінансування не передбачає спеціальних субвенцій з державного бюджету, а забезпечення фінансових надходжень до бюджету міста передбачено, в основному, за рахунок податків і зборів (обов’язкових платежів), що справляються на території міста Львова за нормативами відрахувань установленими цим Законом.

Відповідно до норм статті 65 Бюджетного кодексу України до місцевого бюджету міста Львова зараховується 75 % податку з доходів фізичних осіб від суми загальних надходжень. Після набуття містом Львовом спеціального статусу до місцевого бюджету зараховуватиметься 100 % податку з доходів фізичних осіб. Додаткові розрахункові надходження цього податку у 2006 році складатимуть орієнтовно понад 120 мільйонів гривень.

До місцевого бюджету міста Львова плата за землю (земельний податок, плата за оренду земельних ділянок фізичними та юридичними особами) відповідно до норм статті 69 Бюджетного кодексу України зараховується в частці 75 % від загальних надходжень. Після набуття містом Львовом спеціального статусу до місцевого бюджету зараховуватиметься 100 % земельного податку. Приріст доходів місцевого бюджету міста за рахунок зміни розміру відрахувань у 2006 році відповідно склав би понад 14 мільйонів гривень.

У загальному обсязі доходів міського бюджету міста Львова, що становить 892502,5 тисяч гривень, враховано субвенцію з державного бюджету на збереження історичної забудови міста, об’єктів культурної спадщини в сумі 50000,0 тисяч гривень (ухвала Львівської міської ради від 12 січня 2006 року № 3075).

Отже, зміна нормативів відрахувань податків і зборів (обов’язкових платежів), що справляються на території міста Львова у зв’язку із зміною статусу міста Львова дозволить збільшити надходження місцевого бюджет достатнього для самостійного вирішення питань його розвитку та охорони й захисту культурної спадщини.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини” законодавчо закріпить спеціальний статус Львова як міста культурної спадщини національного та світового значення і тим самим забезпечить правові та економічні основи захисту цієї культурної спадщини, розвитку індустрії туризму, утворенню нових робочих місць. Принцип самодостатності формуватиме усвідомлення територіальною громадою та органами місцевого самоврядування відповідальності за забезпечення охорони та збереження унікальної культурної спадщини. Водночас з прийняттям цього Закону й Україна сприйматиметься світовою громадськістю як держава відповідальна за належний захист унікальної культурної спадщини.

Розробник:

доктор наук з державного управління,
професор

О.І. Сушинський

Додаток 14

(Сушинський О. І. Львів – місто культурної спадщини: концептуально-правовий аспект закону: Монографія. Львів: Ліга-Прес, 2006. С.118-138.)

Проект⁵

(реєстраційний № 2194
від 17.11.2006 р. на заміну
раніше поданого від 19.09.2006 р

**Закон України
Про Львів – місто культурної спадщини**

Цей Закон визначає спеціальний культурний та адміністративний статус міста Львова як соціального інституту, обумовлений національним і всесвітнім значенням його об'єктів культурної спадщини, особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті відповідно до Конституції України (254к/96-ВР) та законів України.

Закон про спеціальний культурний та адміністративний статус міста Львова визначає правові, економічні, соціальні, організаційні засади розвитку міста Львова, регулює суспільні відносини у сфері створення, поширення, збереження та використання відповідних культурних цінностей і спрямований на:

- реалізацію суверенних прав України у сфері культури;
- охорону, відродження і розвиток культури української нації та культур національних меншин, які проживали у місті Львові;
- забезпечення свободи творчості, вільного розвитку культурно-мистецьких процесів, професійної та самодіяльної художньої творчості;
- реалізацію прав громадян на доступ до культурних цінностей;
- соціальний захист працівників культури;
- утворення матеріальних і фінансових умов розвитку культури.

Розділ І.**ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

Стаття 1. Львів – місто об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення, адміністративний центр Львівської області

1. Львів відповідно до Конституції та законів України є містом об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення.

Львів як місто об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення є:

- 1) духовним, культурним, історичним, науковим і освітнім центром України;
- 2) місцем розташування спеціалізованих організацій для науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення його об'єктів культурної спадщини та об'єктів культурної спадщини у Львівській області;
- 3) місцем розташування територіальних органів центральних органів виконавчої влади у сфері містобудування та архітектури, спеціально уповноважених органів охорони об'єктів культурної спадщини.

⁵ Закон України “Про Львів – місто культурної спадщини” проект від 17 листопада 2006 року реєстраційний № 2194, внесено народним депутатом України П.І. Писарчуком // http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=28065. (Розроблено: О.І. Сушинським).

2. Місто Львів відповідно до Конституції України та законів України є адміністративним центром Львівської області.

Місто Львів як адміністративний центр Львівської області є:

- 1) місцем розташування резиденції глави держави – Президента України;
- 2) місцем розташування місцевих органів виконавчої влади;
- 3) місцем розташування Львівської обласної ради та Львівської обласної державної адміністрації, їх органів;
- 4) місцем розташування дипломатичних представництв і консульств іноземних держав і міжнародних організацій в Україні.

3. У місті Львові розташовуються відповідні органи місцевого самоврядування.

4. Спеціальний культурний та адміністративний статус міста обумовлює визначення органам місцевого самоврядування та органам виконавчої влади додаткових обов'язків і гарантій цим органам надання з боку держави додаткових прав.

Стаття 2. Адміністративно-територіальний устрій міста Львова

1. Питання утворення, реорганізації, ліквідації районних рад і відповідних самоврядних адміністративних районів – районів у місті Львові належить до компетенції відповідної територіальної громади та міської ради.

2. Питання утворення, реорганізації, ліквідації несамоврядних адміністративних районів – адміністративних округів у місті Львові належить до компетенції міської ради.

3. Львівська міська рада дозволяє за ініціативою жителів утворювати будинкові, вуличні, квартальні та інші органи самоорганізації населення і може наділяти їх частиною власної компетенції, фінансів, майна.

4. Межі міста Львова встановлюються Верховною Радою України за поданням Львівської міської ради, погодженим з відповідними радами, з врахуванням історичних, соціально-економічних та інших особливостей території відповідно до чинного законодавства.

5. Межі самоврядних адміністративних районів і адміністративних округів міста Львова встановлюються Львівською міською радою, погодженим з відповідними радами, з врахуванням історичних, соціально-економічних та інших особливостей території відповідно до чинного законодавства.

Стаття 3. Символіка міста Львова, районів у місті

1. Територіальна громада міста Львова має герб, прапор та іншу символіку. Райони в місті (у разі їх утворення) можуть мати власну символіку.

2. Зміст, опис, порядок використання символіки визначаються Положенням про символіку, яке затверджується відповідно Львівською міською радою та районними в місті радами (у разі їх утворення).

Стаття 4. Функції Львова як міста об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення

1. Органи місцевого самоврядування у місті Львові як міста об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення забезпечують у межах своїх повноважень, визначених законами України, здійснення містом таких функцій:

- 1) утворення спеціалізованих організаційних структур для науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення об'єктів культурної спадщини у місті Львові;
  - 2) утворення спеціально уповноважених органів охорони об'єктів культурної спадщини;
  - 3) утворення спеціальних фондів для фінансування заходів з охорони культурної спадщини;
  - 4) взаємодія з міжнародними інстанціями з питань всесвітньої спадщини при розробленні та здійсненні ними заходів, програм та проектів, що стосуються інтересів міста;
  - 5) організація науково-методичних розробок у питаннях охорони культурної спадщини та досліджень об'єктів культурної спадщини;
  - 6) сприяння діяльності Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, інших громадських, науково-дослідних, проектних організацій, установ і підприємств різних форм власності щодо охорони культурної спадщини; підприємствам будівельних матеріалів і виробів, спеціалізованим організаціям і майстерням щодо виконання робіт з ремонту, реставрації, реабілітації пам'яток; підготовці фахівців з охорони культурної спадщини;
  - 7) здійснення заходів щодо збереження та відновлення об'єктів культурної спадщини, зокрема, пам'яток історії, культури, релігії, архітектури та містобудування, заповідних і природних зон і ландшафтів, що мають національне та всесвітнє значення;
  - 8) виконання інших функцій міста Львова, передбачених у законодавстві України, специфічних для функціонування Львова як міста об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення, в межах законодавства України.
2. Здійснення спеціальних функцій Львова як міста об'єктів культурної спадщини національного та всесвітнього значення забезпечується органами місцевого самоврядування у місті Львові та гарантується державою.

Стаття 5. Функції міста Львова як адміністративного центру

1. Органи місцевого самоврядування у місті Львові як адміністративного центра забезпечують у межах своїх повноважень, визначених законами України, здійснення містом таких функцій:
- 1) утворення належних умов для діяльності у місті місцевих органів виконавчої влади, Львівської обласної ради та Львівської обласної державної адміністрації, їх органів, офіційних представництв інших держав і міжнародних організацій, установ і закладів науки, освіти, охорони здоров'я, культури та спорту;
  - 2) вирішення питань щодо розміщення територіальних органів центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади, а також дипломатичних представництв, консульств інших держав і представництв міжнародних організацій в Україні;
  - 3) надання на договірних засадах комунальних, інженерних, соціально-культурних, транспортних, інформаційних та інших послуг державним органам, дипломатичним представництвам, консульствам інших держав, представництвам міжнародних організацій, розміщеним у місті Львові;
  - 4) взаємодія з Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України при розробленні та здійсненні ними заходів, програм і проектів, що стосуються інтересів міста;
  - 5) виконання інших функцій міста Львова, передбачених у законодавстві України, специфічних для функціонування Львова як адміністративного центру, в межах законодавства України.
2. Здійснення адміністративних функцій Львова як адміністративного центра

забезпечується органами місцевого самоврядування у місті Львові та гарантується державою.

Стаття 6. Статут територіальної громади міста Львова

З метою врахування особливостей спеціального культурного та адміністративного статусу міста Львова, на підставі цього Закону, Львівська міська рада затверджує Статут територіальної громади міста Львова, який підлягає реєстрації у Міністерстві юстиції України.

Розділ II ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У МІСТІ ЛЬВОВІ

Стаття 7. Здійснення місцевого самоврядування у місті Львові

Місцеве самоврядування у місті Львові здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Львівську міську раду, районні в місті ради (в разі їх утворення) та їх виконавчі органи.

Стаття 8. Система місцевого самоврядування у місті Львові

1. Система місцевого самоврядування у місті Львові включає:

- територіальну громаду міста;
- міського голову;
- міську раду;
- виконавчі органи міської ради;
- районні ради (у разі їх утворення);
- виконавчі органи районних у місті рад (у разі їх утворення);
- органи самоорганізації населення.

2. У місті Львові за рішенням територіальної громади міста або міської ради відповідно до цього Закону та Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” ([280/97-ВР](#)) можуть утворюватися районні в місті ради. Районні в місті ради (у разі їх утворення) утворюють свої виконавчі органи та обирають голову ради, який одночасно є і головою її виконавчого комітету.

Стаття 9. Основні форми здійснення місцевого самоврядування у місті Львові

1. Місцеве самоврядування у місті Львові здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Львівську міську раду, районні в місті ради (в разі їх утворення) та їх виконавчі органи.

2. Учасники складу громади мають право в установленому порядку організовувати і брати участь у зборах громадян за місцем проживання, ініціювати розгляд у раді будь-якого питання місцевого самоврядування, утворювати органи територіальної самоорганізації населення.

3. Рішення органів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції або законам України зупиняються в установленому законом порядку з

одночасним зверненням до суду.

Стаття 10. Представницькі органи місцевого самоврядування у місті Львові, порядок їх формування, повноваження

1. У місті Львові діють представницькі органи місцевого самоврядування – Львівська міська рада, районні в місті ради (в разі їх утворення), які є юридичними особами.

2. Порядок формування та повноваження міської, районних у місті рад (у разі їх утворення) визначаються Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) з особливостями, передбаченими цим Законом.

Стаття 11. Виконавчі органи місцевого самоврядування у місті Львові

Львівська міська рада та районні в місті ради (в разі їх утворення) мають власні виконавчі органи, які утворюються відповідно Львівською міською радою, районними в місті радами (в разі їх утворення), підзвітні та підконтрольні відповідним радам.

Стаття 12. Здійснення управління районами у місті Львові

1. Питання організації управління районами та адміністративними округами в місті Львові належать до компетенції Львівської міської ради і вирішуються відповідно до Конституції (254к/96-ВР), цього та інших законів України, рішень міської ради про управління відповідними районами міста.

2. Львівська міська рада може передавати районним у місті радам (у разі їх утворення) у власність або в управління об’єкти комунальної власності міста Львова в порядку, передбаченому законами України.

Стаття 13. Президія Львівської міської ради

1. Львівська міська рада може утворити президію ради. Президія ради є дорадчим органом ради, який попередньо готує узгоджені пропозиції і рекомендації з питань, які передбачається внести на розгляд ради. Рішення Президії мають рекомендаційний характер.

2. До складу Президії ради входять міський голова, секретар ради, голови постійних комісій ради, уповноважені представники депутатських груп і фракцій. Президія діє на основі положення про неї, що затверджується радою.

Розділ III ПОСАДОВІ ОСОБИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В МІСТІ ЛЬВОВІ, ЇХ ФУНКЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ

Стаття 14. Львівський міський голова

Львівський міський голова обирається шляхом прямих виборів відповідно до Закону України “Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських

голів” (14/98-ВР).

Повноваження Львівського міського голови визначаються Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) та цим Законом.

Стаття 15. Секретаріат Львівської міської ради

1. Львівська міська рада утворює секретаріат ради. Секретаріат здійснює організаційне, правове, інформаційне, аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності ради, її органів, депутатів, сприяє здійсненню Львівською міською радою взаємодії з районними радами в місті Львові (у разі їх утворення).

2. Секретаріат Львівської міської ради утворюється радою. Його структура, чисельність, витрати на утримання встановлюються радою за поданням міського голови. Секретаріат за посадою очолює секретар міської ради.

3. Секретар Львівської міської ради обирається радою з числа її депутатів і здійснює функції та повноваження, передбачені статтею 50 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) та цим Законом.

4. За рішенням Львівської міської ради на секретаря ради може покладатися здійснення й інших повноважень з питань, пов’язаних з діяльністю Львівської міської ради та її органів.

Стаття 16. Голова, заступник голови районної у місті Львові ради

1. Голова, заступник голови районної у місті Львові ради (у разі її утворення) обираються відповідною радою з числа її депутатів у межах строку повноважень ради таємним голосуванням.

2. Повноваження голови, заступника голови районної у місті Львові ради (у разі її утворення) визначаються цим Законом, статтями 55 та 56 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР), іншими законами України.

3. Голова районної у місті Львові ради (у разі її утворення) регулярно інформує районну раду на пленарних засіданнях про рішення державних органів, які стосуються діяльності органів місцевого самоврядування у місті Львові, а також про видані ним розпорядження.

Стаття 17. Додаткові повноваження Львівського міського голови

1. Крім повноважень, зазначених у статті 14 цього Закону, у зв’язку з забезпеченням здійснення містом Львовом спеціальних функцій Львівський міський голова має такі додаткові повноваження:

1) бере участь у підготовці проектів законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, відповідних програм, що стосуються міста Львова;

2) бере участь у вирішенні питань щодо проведення у місті заходів загальнодержавного та міжнародного характеру;

3) бере участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу при розгляді питань, що стосуються міста Львова;

4) вносить на розгляд Президента України, Кабінету Міністрів України проекти відповідних нормативно-правових актів та інші пропозиції з питань, що стосуються спеціального статусу Львова як міста історичної спадщини;

5) бере участь у вирішенні питань щодо розміщення у місті Львові державних органів, представництв інших держав та міжнародних організацій, а також у протокольних

заходах, що стосуються міста Львова;

б) на виконання рішення Львівської міської ради вносить до відповідних органів виконавчої влади пропозиції щодо передачі до сфери управління Львівської міської ради, передачі або продажу у комунальну власність територіальної громади міста Львова чи районів у місті Львові (у разі їх утворення) підприємств, організацій, установ, їх структурних підрозділів та інших об'єктів, що належать до державної або інших форм власності, а також часток (акцій, паїв), що належать державі в акціонерних товариствах, розташованих на території міста Львова, якщо вони мають важливе значення для забезпечення виконання містом Львовом спеціальних функцій;

7) погоджує питання щодо утворення, перепрофілювання або ліквідації підприємств та організацій загальнодержавного значення, розташованих на території міста Львова;

8) одержує інформацію щодо діяльності всіх підприємств, установ та організацій на території міста, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, в частині, що стосується життєдіяльності міста Львова, та впливає на виконання містом Львовом спеціальних функцій.

Розділ IV

УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ У МІСТІ ЛЬВОВІ

Стаття 18. Орган управління у сфері охорони культурної спадщини

1. Державне управління у сфері охорони культурної спадщини покладається на спеціально уповноважений орган охорони культурної спадщини Львівської міської ради.

2. Орган охорони культурної спадщини Львівської міської ради утворюється Львівською міською радою за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

3. Орган охорони культурної спадщини Львівської міської ради підконтрольний і підзвітний Львівській міській раді, відповідним органам виконавчої влади та центральному органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини в межах, передбачених законом.

4. Орган охорони культурної спадщини Львівської міської ради з питань, передбачених підпунктом 5 пункту “б” частини першої статті 31 і підпунктом 10 пункту “б” статті 32 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР), підконтрольний відповідним органам виконавчої влади.

5. Рішення (розпорядження, дозволи, приписи, постанови) органу охорони культурної спадщини Львівської міської ради, прийняті в межах його компетенції, є обов'язковими для виконання юридичними і фізичними особами.

6. Рішення (розпорядження, дозволи, приписи, постанови) центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини, прийняті в межах його компетенції, є обов'язковими для виконання органом охорони культурної спадщини Львівської міської ради.

7. Рішення органу охорони культурної спадщини Львівської міської ради, що суперечать Конституції України (254к/96-ВР), іншим актам законодавства, рішенням Конституційного Суду України та актам міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, можуть бути скасовані центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини, або у судовому порядку.

Стаття 19. Повноваження органу охорони культурної спадщини

1. До повноважень органу охорони культурної спадщини Львівської міської ради належить:

1) забезпечення виконання цього Закону, інших нормативно-правових актів про охорону культурної спадщини на відповідній території;

2) подання пропозицій органу охорони культурної спадщини вищого рівня про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, внесення змін до нього та про занесення відповідної території до Списку історичних населених місць України;

3) забезпечення юридичним і фізичним особам доступу до інформації, що міститься у витягах з Державного реєстру нерухомих пам'яток України, а також надання інформації щодо програм та проектів будь-яких змін у зонах охорони пам'яток і в історичних ареалах населених місць;

4) забезпечення дотримання режиму використання пам'яток місцевого значення, їх територій, зон охорони;

5) забезпечення захисту об'єктів культурної спадщини від загрози знищення, руйнування або пошкодження;

6) організація розроблення відповідних програм охорони культурної спадщини;

7) надання висновків щодо відповідних програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, будівельних, меліоративних, шляхових, земляних робіт на пам'ятках місцевого значення та в зонах їх охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, а також програм та проектів, реалізація яких може позначитися на стані об'єктів культурної спадщини;

8) організація відповідних охоронних заходів щодо пам'яток місцевого значення та їх територій у разі виникнення загрози їх пошкодження або руйнування внаслідок дії природних факторів чи проведення будь-яких робіт;

9) видання розпоряджень та приписів щодо охорони пам'яток місцевого значення, припинення робіт на цих пам'ятках, їх територіях та в зонах охорони, якщо ці роботи проводяться за відсутності затверджених або погоджених з відповідним органом охорони культурної спадщини програм та проектів, передбачених цим Законом дозволів або з відхиленням від них;

10) надання висновків щодо відчуження або передачі пам'яток місцевого значення їх власниками чи уповноваженими ними органами іншим особам у володіння, користування або управління;

11) укладення охоронних договорів на пам'ятки в межах повноважень, делегованих органом охорони культурної спадщини вищого рівня відповідно до закону;

12) забезпечення в установленому законодавством порядку виготовлення, встановлення та утримання охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок на пам'ятках або в межах їх територій;

13) підготовка пропозицій та проектів розпоряджень щодо проведення робіт з консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування об'єктів культурної спадщини, відповідного використання пам'яток і подання їх на розгляд відповідному органу виконавчої влади;

14) популяризація справи охорони культурної спадщини на відповідній території, організація науково-методичної, експозиційно-виставкової та видавничої діяльності у цій сфері;

15) виконання функції замовника, укладення з цією метою контрактів на виявлення, дослідження, консервацію, реставрацію, реабілітацію, музеєфікацію, ремонт, пристосування об'єктів культурної спадщини та інші заходи щодо охорони культурної спадщини;

16) підготовка пропозицій до програм соціально-економічного розвитку відповідної території і проектів місцевого бюджету та подання їх на розгляд відповідному органу

виконавчої влади;

17) надання висновків щодо відведення земельних ділянок, у тому числі тих, що призначаються для сільськогосподарських потреб, погодження зміни землевласника, землекористувача – в межах повноважень, визначених органом охорони культурної спадщини вищого рівня;

18) інформування органів охорони культурної спадщини вищого рівня про пошкодження, руйнування, загрозу або можливу загрозу пошкодження, руйнування пам'яток, що знаходяться на їх території;

19) участь в організації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників у сфері охорони культурної спадщини;

20) організація досліджень об'єктів культурної спадщини, які потребують рятувальних робіт;

21) застосування фінансових санкцій за порушення цього Закону;

22) здійснення інших повноважень відповідно до закону.

2. Львівський міський голова призначає на посаду і звільняє з посади керівника відповідного органу охорони культурної спадщини за погодженням з Львівською міською радою та з органом охорони культурної спадщини вищого рівня відповідно до закону.

Стаття 20. Науково-методичні ради, консультативні ради з питань охорони культурної спадщини

Для погодженого вирішення питань щодо охорони культурної спадщини на території міста орган охорони культурної спадщини Львівської міської ради може утворювати консультативні ради з провідних учених і висококваліфікованих фахівців-практиків.

Консультативна рада діє на підставі типового положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

Склад консультативної ради затверджується керівником відповідного органу охорони культурної спадщини. Витрати на роботу цієї ради здійснюються зазначеним органом охорони культурної спадщини.

Стаття 21. Залучення фахівців та населення до охорони культурної спадщини

1. Орган охорони культурної спадщини Львівської міської ради може залучати до роботи за їхньою згодою досвідчених фахівців у сфері охорони культурної спадщини, а також громадян на правах громадських інспекторів для спостереження за станом зберігання та використання пам'яток, їхніх територій і зон охорони, охоронюваних археологічних територій, історичних ареалів міста.

2. Органи охорони культурної спадщини Львівської міської ради може винагороджувати залучуваних фахівців і громадян на правах громадських інспекторів, а також відшкодовувати їм витрати, пов'язані з виконанням доручень щодо охорони культурної спадщини, за рахунок коштів, призначених для фінансування охорони культурної спадщини в порядку, що встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

Розділ V МАТЕРІАЛЬНА І ФІНАНСОВА ОСНОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 22. Основні принципи формування

матеріальної і фінансової бази місцевого самоврядування у місті Львові

1. Матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування у місті Львові є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності громади міста або знаходяться в її управлінні.

2. Порядок формування та використання матеріальної і фінансової бази місцевого самоврядування, повноваження відповідних органів у цій сфері в місті Львові визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Стаття 23. Особливості бюджету міста Львова

1. Держава забезпечує фінансування здійснення органами місцевого самоврядування міста Львова самоврядних і спеціальних функцій у спосіб пасивного фінансування, яке реалізується закріпленням частки державних доходів за міським бюджетом. Мінімальна частка державних доходів, що закріплюються за міським бюджетом, визначається винятково цим Законом. Кошти, необхідні для здійснення інших додаткових функцій, щороку передбачаються у Законі України “Про Державний бюджет України” на відповідний рік.

2. Рішення органів державної влади, які тягнуть за собою додаткові видатки органів місцевого самоврядування міста Львова, обов’язково супроводжуються передачею їм необхідних для цього матеріальних і фінансових ресурсів. Зазначені рішення виконуються органами місцевого самоврядування міста Львова в межах переданих матеріальних і фінансових ресурсів.

3. Доходи міського бюджету та бюджетів районів (у разі їх утворення) формуються за рахунок власних і закріплених доходів, 100-відсоткового відрахування податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб, плати за землю, а також субвенцій та субсидій з Державного бюджету України на виконання спеціальних функцій, але не менш як 50 відсотків від суми податків, зборів і обов’язкових платежів, які справляються на території міста Львова.

4. При затвердженні Державного бюджету України на відповідний рік передача коштів з бюджету міста Львова до Державного бюджету України у вигляді перевищення доходів над видатками та інших внесків не допускається.

5. За рішенням Львівської міської ради до бюджетів районів міста (у разі їх утворення) можуть передаватися кошти для фінансування заходів, пов’язаних зі здійсненням містом спеціальних функцій.

6. Спеціально уповноважений орган охорони культурної спадщини здійснює свої повноваження за рахунок бюджету міста.

7. Нормативи відрахувань від загальнодержавних податків і зборів, розмір субвенцій, субсидій, дотацій, а також інші бюджетні показники взаємовідносин Державного бюджету України і бюджету міста Львова є стабільними і уточнюються лише при зміні податкового законодавства України або за поданням Львівської міської ради.

8. Бюджетні показники взаємовідносин районного у місті Львові бюджету (у разі його утворення) та бюджету міста Львова затверджуються Львівською міською радою після затвердження показників бюджету міста Львова у Державному бюджеті України і уточнюються при зміні податкового законодавства України або за поданням районної у місті Львові ради (у разі утворення).

9. До бюджету міста Львова зараховується 50 відсотків:

1) коштів, що отримуються у вигляді відрахувань до Фонду ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, які збираються на території міста Львова;

2) відрахувань на шляхові роботи на території міста Львова з метою їх цільового використання на утримання, будівництво та реконструкцію міських доріг та вулиць, що суміщаються з дорогами державного значення, та споруд на них;

3) відрахувань підприємств та організацій, розташованих на території міста Львова, до інших державних фондів.

10. У бюджеті міста Львова окремо передбачаються кошти на фінансування витрат бюджетних установ та організацій за послуги, які надаються підприємствами життєзабезпечення міста.

11. Якщо нормативи відрахувань від загальнодержавних податків і зборів, розмір субвенцій, субсидій, дотацій, а також інші бюджетні показники взаємовідносин Державного бюджету України і бюджету міста Львова в Законі України “Про Державний бюджет України” на поточний рік не встановлені, тоді вони вважаються встановленими і на відповідний строк в Законі України “Про Державний бюджет України” на попередній рік або цим Законом у відповідних граничних показниках на поточний рік.

Розділ VI

ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ У МІСТІ ЛЬВОВІ

Стаття 24. Джерела фінансування охорони культурної спадщини

1. Фінансування охорони культурної спадщини здійснюється за рахунок коштів загального і спеціального фондів Державного бюджету України, бюджету Львівської міської ради.

2. Джерелами фінансування заходів у сфері охорони культурної спадщини можуть бути кошти власників пам'яток чи уповноважених ними органів або осіб, які набули права володіння, користування чи управління пам'ятками, кошти замовників робіт, передбачених статтями 22 і 37 Закону України “Про охорону культурної спадщини” (1805-III), благодійні внески та пожертвування, у тому числі валютні, на охорону культурної спадщини та інші джерела, не заборонені чинним законодавством.

Стаття 25. Спеціальні кошти на фінансування охорони культурної спадщини

1. Спеціальними коштами на фінансування охорони культурної спадщини є кошти спеціальних фондів Державного бюджету України, бюджету Львівської міської ради. Порядок формування та використання цих коштів встановлюється Законом України “Про Державний бюджет України” на відповідний рік та Львівською міською радою.

2. Спеціальним є також кошти, одержані від справляння податку з реклами (за розміщення зовнішньої та внутрішньої реклами на пам'ятках та в межах їхніх охоронних зон), а також від справляння збору за право використання місцевої символіки, пов'язаної з пам'ятками, які використовуються винятково на фінансування охорони культурної спадщини відповідно до місцевих бюджетів, затверджених в установленому порядку.

3. Спеціальні кошти на фінансування охорони культурної спадщини не підлягають вилученню.

4. Органи охорони культурної спадщини Львівської міської ради є розпорядниками спеціальних коштів на фінансування охорони культурної спадщини.

Стаття 26. Використання спеціальних коштів на фінансування охорони культурної спадщини

1. Спеціальні кошти на фінансування охорони культурної спадщини можуть використовуватися на:

- консервацію, реставрацію, реабілітацію, музеєфікацію, ремонт, збереження, охорону, облік, захист, популяризацію об'єктів культурної спадщини;
- наукові дослідження у сфері охорони культурної спадщини;
- розроблення та реалізацію або допомогу в розробці та реалізації програм і проектів щодо охорони культурної спадщини;
- ведення документації, автоматизованої інформаційної системи банку даних про об'єкти культурної спадщини;
- заходи щодо поширення інформації про охорону культурної спадщини;
- підготовку, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів у сфері охорони культурної спадщини;
- допомогу об'єднанням громадян, національним меншинам в охороні культурної спадщини;
- міжнародне співробітництво у сфері охорони культурної спадщини;
- інші заходи щодо охорони культурної спадщини, які не суперечать чинному законодавству.

2. Забороняється витратити спеціальні кошти, призначені для фінансування охорони культурної спадщини, на посередництво у здійсненні заходів у сфері охорони культурної спадщини та будівництво (створення) нових будівель, споруд (витворів).

Розділ VII ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ МІСТОМ ЛЬВОВОМ СПЕЦІАЛЬНИХ ФУНКЦІЙ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ І ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 27. Гарантії місцевого самоврядування, його органів і посадових осіб

1. Гарантії місцевого самоврядування, його органів і посадових осіб міста Львова визначаються Конституцією України (254к/96-ВР), Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) та цим Законом.

2. У разі розгляду органами державної влади питань, які зачіпають інтереси місцевого самоврядування, вона повинна повідомити про це відповідні органи та посадових осіб місцевого самоврядування.

3. Органи та посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані звертатися до суду щодо визнання незаконними актів органів державної влади, інших органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, які обмежують права територіальної громади, повноваження органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Стаття 28. Державні гарантії виконання містом Львовом спеціальних функцій

1. Держава забезпечує здійснення містом Львовом спеціальних функцій шляхом:

1) закріплення частки державних доходів за міським бюджетом і виділення окремим рядком у Державному бюджеті України фінансування витрат на здійснення містом Львовом інших додаткових функцій. Нецільове використання коштів, виділених на виконання містом додаткових функцій, не допускається і контролюється Львівською міською радою;

2) затвердження стабільних, не менш ніж на два роки, бюджетних показників

взаємовідносин Державного бюджету України і бюджету міста Львова;

3) надання субвенцій, виділення необхідних ресурсів для виконання програм, проектів і на інші витрати, пов'язані зі здійсненням містом спеціальних функцій;

4) компенсації на підставі угод витрат, пов'язаних з використанням центральними органами державної влади, представництвами іноземних держав і міжнародних організацій та іншими органами, місцем розташування яких законодавством визначено місто Львів, земельних ділянок, будівель, споруд, наданням комунальних послуг тощо;

5) передає на вимогу Львівської міської ради до сфери її управління об'єкти культурної спадщини та організації необхідні для її охорони, що належать до державної форми власності та розташовані на території міста Львова, якщо вони мають важливе значення для забезпечення виконання містом Львовом спеціальних функцій;

б) передає на вимогу Львівської міської ради до сфери її управління заклади освіти, культури, охорони здоров'я та інші організації, що належать до державної форми власності та розташовані на території міста Львова, якщо вони мають важливе значення для забезпечення виконання містом Львовом спеціальних функцій;

7) передачі в комунальну власність територіальної громади міста Львова майна підприємств, установ, організацій та інших об'єктів державної власності, а також часток (акцій, паїв), що належать державі в акціонерних господарських товариствах, які розташовані у місті Львові;

8) надання державних гарантій на інвестиції, що залучаються на розвиток інфраструктури міста;

9) надання органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування урядових телекомунікацій та каналів зв'язку, необхідних для здійснення спеціальних функцій.

2. Територіальній громаді міста Львова в установленому законом порядку за поданням Львівської міської ради компенсуються витрати, а також збитки, завдані їй під час проведення заходів загальнодержавного та міжнародного характеру, а так само шкода, заподіяна в разі виникнення надзвичайних ситуацій з вини суб'єктів, підпорядкованих органам державної влади.

Стаття 29. Додаткові права Львівської міської ради, пов'язані зі здійсненням містом Львовом спеціальних функцій

У зв'язку зі здійсненням містом Львовом спеціальних функцій Львівська міська рада в межах своєї компетенції, встановленої законами України, має право:

1) придбавати у власність жилі і нежилі приміщення, адміністративні, виробничі та інші об'єкти, що належать до інших форм власності, якщо вони необхідні для здійснення містом спеціальних функцій;

2) встановлювати порядок утримання та експлуатації об'єктів, розташованих у місті, та прилеглої до них території, правила благоустрою, торговельного, побутового, транспортного, житлово-комунального та іншого соціально-культурного обслуговування, визначати особливості землекористування та використання інших природних ресурсів;

3) встановлювати умови і розміри компенсаційних виплат відповідних органів, організацій і громадян, що не входять до складу територіальної громади міста, на покриття витрат, пов'язаних з використанням міської інфраструктури;

4) здійснювати управління об'єктами державної власності, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, а також частками (акціями, паями) акціонерних товариств, розташованих у місті Львові, які передаються до сфери управління Львівської міської ради у встановленому порядку;

5) залучати кошти інвесторів (забудовників) в порядку пайової участі в утворенні соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури міста за нормативами,

затвердженими Львівською міською радою, з метою поліпшення фінансового забезпечення комплексної забудови міста;

б) виступати гарантом вітчизняних та іноземних інвестицій і кредитів, що надаються підприємствам, майно яких перебуває в комунальній власності або передано до сфери управління Львівської міської ради;

7) здійснювати облік і контроль за використанням нежитлового фонду державними органами, підприємствами, установами та організаціями, які засновані на державній власності, розташованими у місті, брати участь у вирішенні питань оренди нежилых приміщень, що належать державним підприємствам, установам та організаціям, в порядку, визначеному Фондом державного майна України;

8) брати участь в укладанні міжнародних договорів, що стосуються міста;

9) здійснювати комплексну державну експертизу інвестиційних програм і проектів будівництва для розміщення на території міста Львова об'єктів, що будуватимуться, незалежно від підпорядкування і форм власності інвесторів і замовників, обсягів і джерел фінансування;

10) затверджувати проекти будівництва об'єктів розрахунковою кошторисною вартістю понад 5 млн. гривень, реалізація яких на території міста Львова на замовлення виконавчих органів Львівської міської ради здійснюватиметься із залученням коштів державного та місцевих бюджетів;

11) припиняти право користування земельними ділянками та іншими природними ресурсами у випадках, передбачених чинним законодавством України;

12) приймати рішення про звільнення самовільно зайнятих земельних ділянок і знесення самовільно збудованих будівель і споруд без відшкодування витрат, здійснених за час незаконного користування;

13) встановлювати, за поданням відповідних центральних органів виконавчої влади, більш високі нормативи екологічної безпеки та плати за забруднення навколишнього природного середовища в місті, враховуючи підвищені вимоги до охорони довкілля міста;

14) визначати порядок організації та проведення недержавних масових громадських заходів політичного, релігійного, культурно-просвітницького, спортивного, видовищного та іншого характеру;

15) координувати діяльність підприємств усіх форм власності щодо енергопостачання споживачів з метою забезпечення надійного функціонування систем життєзабезпечення міста.

Стаття 30. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування міста Львова та районів

1. Органи і посадові особи місцевого самоврядування міста Львова та районів (у разі утворення) несуть відповідальність за наслідки своєї діяльності (бездіяльності) в порядку, встановленому Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) цим та іншими законами України.

2. За наявності підстав, передбачених статтею 78 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР), Верховна Рада України може призначити позачергові вибори Львівської міської ради.

3. Повноваження Львівського міського голови за наявності підстав, передбачених цим Законом, статтею 79 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР), можуть бути достроково припинені. Питання про дострокове припинення повноважень Львівського міського голови вноситься на розгляд Львівської міської ради за ініціативою не менш як третини депутатів від загального складу ради.

Розділ VIII
ВІДНОСИНИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ МІСТА ЛЬВОВА
З ІНШИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ, ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Стаття 31. Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з органами державної влади

Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з органами державної влади регулюються цим Законом, Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) та іншими законами України.

Стаття 32. Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова Львівської обласної ради та місцевих органів виконавчої влади у Львівській області

1. Органи місцевого самоврядування міста Львова і Львівська обласна рада та місцеві органи виконавчої влади у Львівській області розвивають свої відносини на договірних, компенсаційних та інших, визначених чинним законодавством, засадах.

2. Органи місцевого самоврядування міста Львова в межах своєї компетенції, встановленої законодавством України, забезпечують:

1) виділення земельних ділянок, будинків, споруд і нежилых приміщень Львівській обласній раді та місцевим органам виконавчої влади у Львівській області, місцем знаходження яких в установленому порядку визначено місто Львів, а також підприємствам, установам і службам, що забезпечують їх функціонування;

2) участь органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області в розробленні та реалізації спільних проєктів, цільових програм розвитку, заходів з охорони довкілля, планів використання трудових ресурсів, будівництва автомобільних шляхів, систем зв'язку, об'єктів інженерно-комунального призначення тощо.

3. Органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади у Львівській області сприяють здійсненню містом Львовом спеціальних функцій шляхом участі у:

1) розробленні і реалізації цільових програм розвитку міста Львова, дія яких поширюється на територію Львівської області;

2) будівництві, реконструкції і утриманні на території Львівської області об'єктів, необхідних для здійснення містом Львовом спеціальних функцій;

3) утриманні і розвитку систем зв'язку, державних автомобільних шляхів загального користування та інших транспортних систем на території Львівської області, пов'язаних із здійсненням містом Львовом спеціальних функцій;

4) вирішенні питань щодо розширення меж міста Львова, якщо це необхідно для здійснення містом Львовом спеціальних функцій;

5) розвитку об'єктів соціально-культурного та комунального призначення на території Львівської області, необхідних для потреб міста Львова і Львівської області;

6) забезпеченні дотримання режиму приміської зони;

7) проведенні спільних природоохоронних заходів у місті Львові та Львівській області;

8) вирішенні інших питань, передбачених законодавством.

4. Витрати бюджету Львівської області, пов'язані із сприянням у здійсненні містом Львовом спеціальних функцій, компенсуються з Державного бюджету України.

5. Розрахунки з органами місцевої влади Львівської області щодо витрат, пов'язаних з виконанням містом Львовом спеціальних функцій, проводяться за рахунок коштів, виділених з Державного бюджету України місту Львову на виконання цих функцій.

Стаття 33. Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності територіальної громади

Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності Львівської територіальної громади, будуються на засадах їх підпорядкованості, відповідальності, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.

Стаття 34. Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності територіальної громади

1. Відносини органів місцевого самоврядування міста Львова з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності територіальної громади, будуються на договірній і податковій основі та на засадах підконтрольності у межах повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законом.

2. З питань, віднесених до відання органів місцевого самоврядування міста Львова, на їх вимогу підприємства, установи та організації, що не перебувають у комунальній власності територіальної громади, надають відповідну інформацію.

3. Органи місцевого самоврядування міста Львова можуть виступати з ініціативою щодо перевірок, а також організувати проведення перевірок на підприємствах, в установах та організаціях, що не перебувають у комунальній власності, з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади.

Розділ ІХ.

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ⁶

1. Цей Закон набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

2. Львівська міська рада після набрання чинності цим Законом здійснює повноваження, передбачені Конституцією України (254к/96-ВР), Законом України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) та цим Законом.

Рішення про проведення референдуму територіальної громади міста щодо утворення (неутворення) районних у містах рад відповідно до Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (280/97-ВР) і цього Закону приймаються на вимогу не менш як однієї десятої учасників складу громади або половини від загального складу депутатів міської ради. Рішення територіальної громади міста або міських рад із зазначеного питання повинні бути прийняті не пізніше як за шість місяців до дня проведення чергових виборів.

3. Львівській міській раді привести свої рішення щодо адміністративного-територіального устрою міста у відповідність із цим Законом.

4. Норми статей цього Закону, що стосуються фінансової основи місцевого самоврядування та фінансування охорони культурної спадщини у місті Львові, набирають чинності з наступного бюджетного року, що наступить після прийняття цього Закону.

5. Кабінету Міністрів України разом із Львівською міською радою у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом розробити Комплексну програму охорони культурної спадщини у місті Львові.

6. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Бюджетному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001, № 37-

⁶ Цей розділ подано у редакції розробника станом на 1 грудня 2006 року.

38, ст. 189):

а) у пункті 1 статті 65 слова “міст Києва і Севастополя” замінити словами “міст Києва, Львова та Севастополя”;

б) у назві статті 67 слова “міст Києва і Севастополя” замінити словами “міст Києва, Львова та Севастополя”;

в) у пункті 1 статті 67 слова “міст Києва і Севастополя” замінити словами “міст Києва, Львова та Севастополя”, а слова “Закону України “Про столицю України – місто-герой Київ” (401-14) та закону, що визначає особливий статус міста Севастополя” замінити словами “Закону України “Про столицю України – місто-герой Київ” (401-14), Закону України “Про Львів – місто культурної спадщини” та закону, що визначає спеціальний статус міста Севастополя”;

г) у підпункті 2 пункту 1 статті 69 слова “міст Києва і Севастополя” замінити словами “міст Києва, Львова та Севастополя”.

2) у Законі України “Про місцеве самоврядування в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст. 170):

а) у пункті 2 статті 24 слова “містах Києва і Севастополя” замінити словами “містах Києва, Львова та Севастополя”, а слова “міста Київ і Севастополь” замінити словами “міста Київ, Львів і Севастополь”;

б) у пункті 1 розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” слова “міста Київ і Севастополь” замінити словами “міста Київ, Львів і Севастополь”.

Розробник:

**доктор наук з
державного управління,
професор**

О.І. Сушинський

Додаток 15

(Сушинський О. І. Львів – місто культурної спадщини: концептуально-правовий аспект закону: Монографія. Львів: Ліга-Прес, 2006 С.139-145.)

Проект

ЛЬВІВСЬКА МІСЬКА РАДА
РІШЕННЯ
від _____ 200_ р. № __-р
Львів

Про схвалення Концепції Програми сталого соціально-економічного розвитку міста Львова ....

1. Схвалити Концепцію Програми сталого соціально-економічного розвитку міста Львова на 2006 – 2011 роки, що додається.
2. Визначити Виконавчий комітет Львівської міської ради замовником Програми.
3. Виконавчому комітету розробити та подати в місячний строк на розгляд Львівської міської ради проект Програми сталого соціально-економічного розвитку міста Львова....

Міський голова

СХВАЛЕНО
рішенням Львівської міської ради
від _____ 200_ р. № __-р

КОНЦЕПЦІЯ
Програми сталого соціально-економічного
розвитку міста Львова
на _____ роки

1. Питання на вирішення яких спрямована Програма

На сьогодні невіршеними залишаються такі питання:

- наявність істотних перешкод у використанні природно-ресурсного потенціалу, зокрема земельних ресурсів туристичного призначення, як одного з перспективних варіантів наповнення місцевого бюджету, залучення інвестицій для розвитку інфраструктури, підвищення рівня життя населення та якості надання послуг;
- затримка із затвердженням генерального плану розвитку міста, відсутність планів розвитку його інвестиційно привабливих територій, наявність перешкод, зумовлених інвентаризацією і розмежуванням земель державної та комунальної власності, у забезпеченні комплексного залучення інвестицій у будівництво об'єктів туристичної сфери;
- відсутність ефективної протидії небезпечним геологічним процесам, зокрема зсувам і обвалам в історичній частині міста, які призводять до руйнування історичних будівель;
- критичний стан житлово-комунального господарства, в аварійному стані перебуває низка будинків; мереж і споруд тепло-, водопостачання та водовідведення, недостатній рівень водозабезпечення міста;

- необхідність оновлення міських автомобільних та електричних транспортних засобів;
- необхідність проведення капітального ремонту і реконструкції закладів освіти, охорони здоров'я, культури, що перебувають у комунальній власності міста;
- нераціональне використання природних ресурсів, поліпшення екологічної ситуації, зокрема шляхом запобігання забрудненню атмосфери важкими металами і токсичними мікроелементами, завершення будівництва основних екологічних об'єктів, у тому числі для переробки і утилізації твердих побутових відходів.

2. Основні причини виникнення невирішених питань та обґрунтування необхідності їх вирішення

Питання, пов'язані із соціально-економічним розвитком міста, спричинені недостатністю фінансових і, передусім, інвестиційних ресурсів.

Для ефективної координації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування доцільно розробити довгострокову комплексну програму, спрямовану на забезпечення розвитку міста як центру розвитку новітніх технологій та туризму, сприяти максимальному використанню внутрішнього потенціалу міста шляхом запровадження механізму державної підтримки залучення інвестицій.

3. Мета Програми

Мета Програми полягає у створенні умов для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку міста, підвищення ефективності застосування та удосконалення механізму використання його внутрішнього природного і ресурсного потенціалу, підвищення рівня життя населення (насамперед незахищених верств) та створення нових робочих місць.

4. Порівняльний аналіз можливих варіантів вирішення питань розвитку міста Львова та обґрунтування оптимального варіанта

Існують два основних варіанти вирішення питань розвитку міста:

- забезпечення належного фінансування відповідних заходів з державного та місцевого бюджетів, а також інших джерел;
- розроблення і виконання заходів, реалізація інвестиційних проектів з одночасним забезпеченням їх фінансування на основі консолідованого партнерства, зокрема, приватного сектора, громади та держави, державної підтримки та стимулювання залучення інвестицій в розвиток новітніх технологій і туристичної сфери, міської інфраструктури, промислового комплексу, транзитного господарства як основних джерел наповнення місцевого бюджету, надання державної підтримки у залученні інвестицій на умовах співфінансування з місцевих бюджетів та інших джерел.

На сьогодні більшість програм та заходів, спрямованих на розв'язання питань розвитку міста, не виконуються, фінансування здійснюється частково виходячи з можливостей державного та місцевого бюджетів.

Для досягнення мети необхідно сприяти розвитку консолідованого партнерства та використанню внутрішніх ресурсів міста.

5. Напрями виконання Програми

Виконання Програми передбачається здійснити за такими напрямками:

- залучення інвестицій, в тому числі іноземних, для забезпечення розвитку міста, передусім його технологічної і туристичної сфери;
- розвиток промислового комплексу і транзитного господарства;
- поліпшення екологічної ситуації у місті та забезпечення збереження унікального історичного середовища;
- розвиток соціальної інфраструктури, житлово-комунального і дорожнього господарства, транспортного комплексу, а також житлового будівництва;
- запобігання проявам небезпечних геологічних процесів та ліквідація їх наслідків;

- розвиток культури, охорона, збереження і реставрація об'єктів культурної спадщини, унікального містобудівного середовища історичної частини міста;
- сприяння розвитку малого і середнього бізнесу.

6. Шляхи і способи розв'язання питань розвитку міста

Залучення інвестиційних ресурсів

Одне з основних завдань забезпечення інвестиційного розвитку полягає у завершенні розроблення нового генерального плану міста Львова з чітким визначенням меж земель житлової забудови, розміщення промислово-комунальних об'єктів, історичних ареалів населених місць та зон охорони пам'яток, територій, що використовуються органами державної влади, зокрема, військовими формуваннями.

Необхідно запровадити механізм залучення додаткових фінансових та інвестиційних ресурсів для забезпечення розвитку міста, в тому числі шляхом надання державної підтримки для реалізації інвестиційних проектів з низькою привабливістю шляхом часткового зменшення вартості кредитів комерційних банків.

З метою створення належних умов для розроблення та реалізації інвестиційних проектів у процесі підготовки проекту Програми слід визначити заходи щодо проведення інвентаризації та розмежування земель державної та комунальної власності.

Потребує вирішення питання підготовки планів розвитку інвестиційно привабливих територій для розвитку новітніх технологій (технопарків) і туристичної сфери (район Високого Замку, центральна частини міста). Крім того, необхідно прискорити розроблення місцевих правил забудови з визначенням умов та обмежень для відповідних зон як передумови для покращення інвестиційного клімату.

Після проведення підготовчої роботи слід здійснити заходи щодо залучення до співробітництва у технологічній і туристичній сфері національних інвесторів і міжнародних компаній, які забезпечать розроблення інвестиційних проектів на основі затверджених планів розвитку територій та їх реалізацію.

Значна увага у процесі підготовки проекту Програми повинна приділятися питанню розвитку міжнародного круїзного туризму.

Необхідно врегулювати питання землекористування підприємствами, установами та організаціями, в тому числі військових формувань, в історичній частині міста з подальшим визначенням умов використання майна та земельних ділянок, які будуть приватизовані або передані у комунальну власність, з метою реалізації нових інвестиційних проектів у технологічній і туристичній сфері відповідно до затверджених планів розвитку окремих територій.

Розвиток промислового комплексу і транзитного господарства

Для забезпечення розвитку промислового комплексу і транзитного господарства передбачається здійснення заходів щодо покращення ситуації в промисловому і транспортному комплексах, насамперед шляхом розроблення та реалізації нових інвестиційних проектів, спрямованих на збільшення частки наукоємних виробництв, застосування енергозберігаючих технологій, забезпечення діяльності приладобудівних, машинобудівних і транзитних підприємств.

З метою створення умов для розвитку технологічної галузі слід передбачити заходи щодо розширення співробітництва з основними центрами розробки новітніх технологій шляхом утворення спільних підприємств, реалізації нових високоефективних інвестиційних проектів у цій сфері.

З метою реалізації потенціалу міста як транзитного порту слід визначити заходи (зокрема щодо підтримки інвестиційних проектів) з реконструкції та технічного переобладнання порталів, а також забезпечення розвитку транзитного господарства з використанням споруд, що вивільняються в результаті військової реформи, та вирішити питання про передачу до комунальної власності майна військових формувань, що реформуються.

Екологічне оздоровлення

З метою поліпшення екологічної ситуації необхідно здійснити ряд заходів для екологічного оздоровлення міста, що є однією з основних передумов розвитку туристичної інфраструктури та покращення стану здоров'я населення, визначити в проекті Програми заходи щодо завершення будівництва комплексу очисних споруд і полігону твердих побутових відходів.

Потребують першочергового вирішення питання екологічного оздоровлення промислової зони у Шевченківському та Залізничному районах.

Розвиток житлово-комунального господарства

Слід визначити заходи, які здійснюватимуться на умовах співфінансування з державного та місцевого бюджетів, щодо реконструкції і завершення будівництва:

- об'єктів і мереж електро-, газо-, теплопостачання, водопостачання і водовідведення;
- об'єктів освіти, охорони здоров'я і культури;
- автомобільних доріг.

Необхідно оновити і модернізувати міські автомобільні та електричні транспортні засоби.

У Програмі слід передбачити роботи з капітального ремонту житлового фонду, його оснащення засобами обліку та регулювання обсягів споживання води і теплової енергії.

Для поліпшення якості обслуговування пасажиропотоків потребує модернізації та реконструкції мережі міських залізничних доріг. Слід передбачити приведення робіт щодо:

- збільшення кількості стоянок для електротранспорту;
- придбання необхідної спецтехніки та засобів механізації;
- забезпечення пропускної спроможності міських залізничних доріг.

Необхідно вирішити питання будівництва мостів через залізничні колії.

Потребує вирішення питання відшкодування за рахунок коштів місцевого бюджету вартості перевезення в межах міста пільгових категорій пасажирів.

Протидія небезпечним геологічним процесам

Слід вирішити питання забезпечення ефективної протидії небезпечним геологічним процесам, зокрема зсувам і обвалам на схилах Високого замку, шляхом визначення заходів щодо проведення укріплювальних та протизсувних робіт.

Необхідно передбачити заходи щодо стабілізації ситуації на зсувонебезпечних ділянках автомобільних доріг, зокрема виконання аварійно-ремонтних та інженерних робіт.

Розвиток системи закладів культури та охорона об'єктів культурної спадщини

У проекті Програми передбачатиметься виконання заходів щодо збереження та зміцнення існуючої матеріально-технічної бази закладів культури, підтримки розвитку української мови та сприяння діяльності національно-культурних товариств, консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, ремонту та пристосування об'єктів культурної спадщини (передусім тих, що сприяють розвитку туризму в регіоні).

Сприяння розвитку малого і середнього бізнесу

У процесі підготовки проекту Програми необхідно визначити заходи щодо підтримки малого і середнього бізнесу, в тому числі утворення на території міста бізнес-центрів та бізнес-інкубаторів.

7. Фінансове забезпечення

Фінансування робіт, пов'язаних з виконанням Програми, буде здійснюватися передусім за рахунок коштів інвесторів, які залучаються для реалізації конкретних інвестиційних проектів, коштів державного та місцевого бюджетів, міжнародних фінансових організацій, інших джерел. Пріоритетним є формування фінансових джерел на основі консолідованого партнерства.

Фінансування здійснюватиметься також шляхом компенсації з державного бюджету втрат доходів бюджету міста Львова, пов'язаних з виконанням власних повноважень, внаслідок наданих державою податкових пільг.

Забезпеченню належного фінансування заходів сприятиме надходження коштів від реалізації на конкурсних засадах земель несільськогосподарського призначення.

Реалізація інвестиційних проектів на територіях, які мають низьку привабливість, повинна здійснюватися шляхом запровадження механізму державної підтримки.

Конкретні обсяги фінансування з місцевого бюджету заходів з виконання Програми визначаються щороку відповідно до затвердженого плану, виходячи з реальних можливостей бюджету.

8. Очікувані результати

У процесі виконання Програми будуть утворені умови для забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку міста, підвищення його інвестиційної привабливості та розбудови інфраструктури.

Виконання Програми дасть змогу забезпечити:

- залучення додаткових інвестицій для поліпшення соціально-економічного розвитку міста;
- вирішення нагальних соціально-економічних питань, у тому числі забезпечення стабільного газо- і водопостачання, надійності основних інженерно-комунікаційних мереж, оновлення житлового фонду, підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів, якості надання комунальних послуг і забезпечення їх відповідності мінімальним соціальним стандартам і нормативам, покращення санітарно-епідеміологічної ситуації в місті, запобігання надзвичайним ситуаціям, пов'язаним із забрудненням стічними водами території міста та зсувами, протидії деградації історичного середовища;
- утворення нових робочих місць;
- формування на території міста сучасного високоефективного конкурентоспроможного туристичного та готельного комплексів загальнодержавного і міжнародного значення;
- утворення умов для належного відпочинку туристів та їх лікування;
- збільшення надходжень до державного та місцевого бюджетів;
- покращення соціально-економічного стану міста, добробуту громадян та якості їх життя.

Розробник:
доктор наук з
державного управління,
професор

О.І. Сушинський